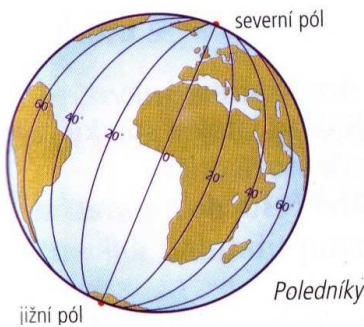
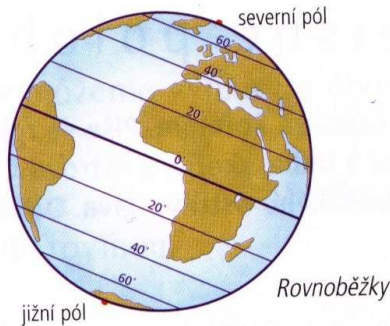

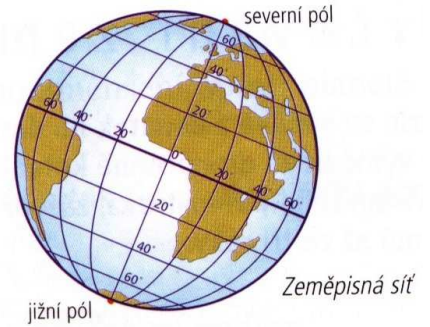
ZEMĚPISNÁ ŠÍŘKA A DÉLKA

Poledníky

Ravnoběžky

Zeměpisná síť

- Které body na Zemi spojují poledníky?
- Severní a jižní pól
- Kolik jich je celkem?
- Nekonečně mnoho => libovolným bodem na Zemi lze vést poledník (tzv. místní poledník - ten nám vede vždy přímo nad hlavou a opisuje půlkružnici, kterou spojuje severní a jižní pól)
- Lidé si je očíslovali
- Číslo poledníku označuje zeměpisnou délku

- Jakým směrem vzhledem k poledníkům vedou rovnoběžky?
- Kolmo
- Která z nich je nejdelší?
- Rovník
- Kterým směrem se zkracují?
- Od rovníku k pólům
- Může rovnoběžka vést každým bodem na Zemi?
- Ano
- Je jich mnoho, proto jsou očíslovány
- Tato čísla vyjadřují zeměpisnou šířku

- Poledníky a rovnoběžky tvoří zeměpisnou síť.
- Zeměpisná šířka a zeměpisná délka jsou zeměpisné souřadnice.
- Každým místem na Zemi může vést jen jeden poledník a jen jedna rovnoběžka.
- Každé místo má proto své jedinečné zeměpisné souřadnice

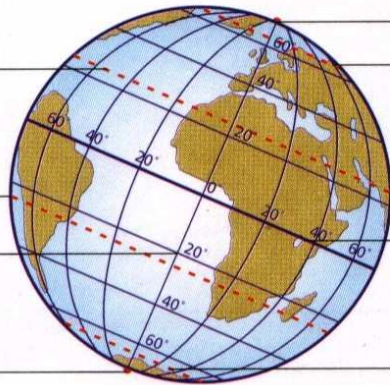
Důležité rovnoběžky

obratník Raka
(23,5° severní zeměpisné šířky)

obratník Kozoroha
(23,5° jižní zeměpisné šířky)

hlavní poledník (0°)

jižní pól
(90° jižní zeměpisné šířky)

severní pól (90° severní zeměpisné šířky)

severní polární kruh
(66,5° severní zeměpisné šířky)

rovník (0°)

jižní polární kruh
(66,5° jižní zeměpisné šířky)

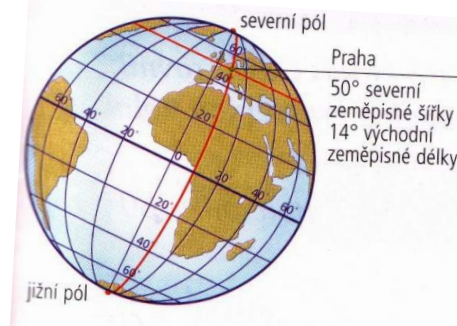
Podle obrázku určete:

- Nejvyšší hodnotu zeměpisné délky a zeměpisné šířky
- Zeměpisná délka => 0°-180°
- Zeměpisná šířka => 0°- 90°
- Na glóbu zjistěte, jak se nazývají poledník rovnoběžka s hodnotou 0°
- Poledník = nultý = greenwichský
- Rovnoběžka = rovník
- Kolek je rovnoběžka s hodnotou 30° a poledníků s hodnotou 20°
- Vždy dvě

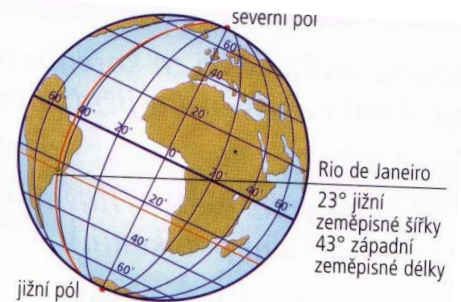
- Existuje poledník, který by nebyl dvakrát. Tzn že existuje jen jediná půlkružnice, která má svoje jedinečné číslo?
- Ano je to poledník s číslem 0° a 180°

- Podle čeho se jmenuje greenwichský poledník
- Nultý poledník prochází greenwichskou hvězdárnou v Londýně

- Pro rozlišení rovnoběžek stejných číselných hodnot používáme severní a jižní zeměpisnou šířku.
- U poledníků je to východní a západní zeměpisná délka.
- Udávají se obě ve stupních (°)

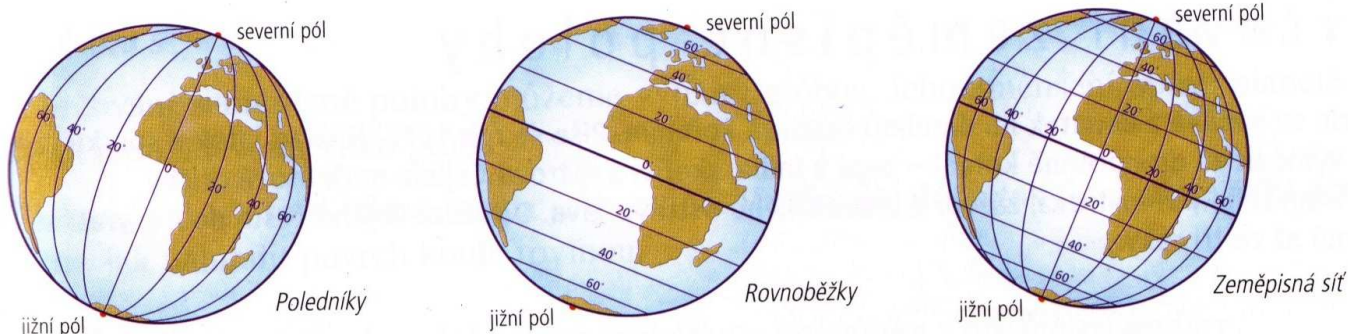
Praha
50° severní zeměpisné šířky
14° východní zeměpisné délky

Rio de Janeiro
23° jižní zeměpisné šířky
43° západní zeměpisné délky

Poledníky a rovnoběžky jsou pomyslné čáry, které znázorňujeme na mapách a glóbech. Rovnoběžky jsou kružnice, poledníky polokružnice

ZÁPIS: ZEMĚPISNÉ SOUŘADNICE

POLEDNÍKY

- Jsou polokružnice
- Spojují severní a jižní pól
- Libovolným místem na zemi lze vést poledník
- Číslují se ve stupních od 0° - 180°
- Označují ZEMĚPISNOU DÉLKU
- Rozoznáváme západní a východní délku
- Nultý poledník se jmenuje Greenwichský - prochází stejnojmennou hvězdárnou v Londýně
- Místní poledník - poledník, který prochází místem, kde stojíme

ROVNOBĚŽKY

- Vedou kolmo na poledníky
- Jsou to kružnice
- Nejdelší z nich je rovník
- Libovolným místem na Zemi lze vést rovnoběžku
- Číslují se ve stupních 0° - 90°
- Tato čísla vyjadřují ZEMĚPISNOU ŠÍŘKU
- Rozlišujeme severní a jižní zeměpisnou šířku
- Důležité rovnoběžky obratník raka, kozoroha, severní a jižní polární kruh

Dohromady tvoří ZEMĚPISNOU
SOUŘADNOU SÍŤ

Každé místo na Zemi má své jedinečné
souřadnice.

Zeměpisná souřadnicová soustava

